

Prof. dr. sc. Vesna Muhvić-Dimanovski, predsjednica
Prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić, mentorica
Prof. dr. sc. Mario Brdar, član
FILOZOFSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA J. J. STROSSMAYERA U
OSIJEKU

Osijek, 19. rujna 2010.

Izabrani u povjerenstvo za prijedlog teme s obrazloženjem doktorskoga rada Lidije Stević Brtan, podnosimo Fakultetskom vijeću sljedeće izvješće:

**IZVJEŠĆE O PRIJEDLOGU TEME DOKTORSKOGA RADA S
OBRAZLOŽENJEM
LIDIJE STEVIĆ BRTRAN
*ANGLIZMI U JEZIKU TELEVIZIJE - STILSKA UPORABA I ZNAČENJE***

Uvod

Proučavanje anglizama u jeziku televizije važan je doprinos stvaranju cjelovite slike leksika hrvatskoga standardnog, ali i substandardnoga jezika. Zanimanje za posuđivanje riječi iz drugih jezika postoji koliko postoje i promišljanja o jeziku uopće, dok se zanimanje za angлизme u hrvatskome jeziku znatno pojačalo tek devedesetih godina dvadesetog stoljeća, a ovaj će rad rasvijetliti stilsku uporabu anglizama u jeziku televizije. Budući da je televizija medij koji svojim utjecajem utječe i na razvoj suvremenog jezika, nemoguće je iz suvremenih jezičnih propitivanja isključiti proučavanje jezičnih pojavnosti toga medija, kao što je velika uporaba anglizama.

Suvremene relevantne spoznaje o temi

Istraživanje anglizama u hrvatskome standardnome jeziku nije do danas potpuno istraženo. Činjenice jest da je jezik televizije na današnjem razvojnom stadiju otvoren prema stranim utjecajima pa i prema preuzimanju riječi iz engleskoga jezika, te je unatoč službenim purističkim stavovima koji prevladavaju u hrvatskome standardnome jeziku, jezik televizije zasićen anglicizmima. Posuđenice su proučavane vrlo često i na različite načine. U hrvatskome jezikoslovlju već su pedesetih godina dvadesetoga stoljeća započela istraživanja engleskoga elementa u hrvatskome jeziku s težištem na analizi adaptacije engleskih riječi i njihova prelaska iz engleskoga u hrvatski jezik (Filipović, 1990; Filipović, 1997; Filipović i Menac 2005; Fink-Arsovski, 1994) dok su se drugi radovi bavili semantičkim odrednicama anglizama u hrvatskome jeziku (Nikolić-Hoyt 2003/2004), proučavanjem jezika u kontaktu, kao i proučavanjem anglizama bavili su se i drugi hrvatski i strani jezikoslovci (S. Babić, V. Štimac, N. Blažević, J. Zajec, M. Czerwivski, I. Dankić, G. Antunović, B. Drljača, M. Nadilo).

Jezično posuđivanje je proces koji ima svoj tijek i upravo je taj tijek predmetom proučavanja kognitivne lingvistike koja nam nudi jedan novi model, koji s jedne strane čvrsto integrira rezultate nekih ranijih promišljanja, a s druge strane pruža cjelovitiji uvid u prirodu i tijek samog jezičnog posuđivanja (Belaj, Tanacković Faletar, 2007).

Uže područje rada

Budući da je anglizam lingvistička kategorija, kratkim će se prikazom navesti najvažnije definicije anglizma, sekundarnog anglicizma i pseudoanglicizma (kako te pojave naziva R. Filipović). Navest će se i kriteriji bitni pri definiranju anglizma, kao i eventualna uloga jezika posrednika pri preuzimanju anglizama.

Objasnit će se i osnovne postavke kognitivne lingvistike, postavke teorije jezika u kontaktu i proučavanja leksičkog posuđivanja, na čijoj će se metodologiji i temeljiti analiza anglizama u ovome radu.

Jezični će se opisi anglizama temeljiti na stilskoj uporabi, a istraživat će se na korpusu anglizama koji obuhvaća primjere prikupljane od 9. siječnja 2009., a čije prikupljanje još uvijek traje. Anglizmi su prikupljeni s programa Hrvatske televizije, RTL Televizije i Nove TV, prikupljeni su u pisanom obliku s navedenim datumom, imenom emisije i televizijskim programom, a za potrebe ovoga rada nekoliko će se emisija snimiti na nosače slike i zvuka te će se anglizmi iz tih emisija posebno proučavati uz napomenu da ti anglizmi postoje i u snimljenom, odnosno izgovorenom obliku.

Opisat će se i različita značenja istoga anglizma ovisno o kontekstu u kojemu se anglizam pojavljuje, a u svezi s tim opisat će se i različiti tipovi televizijskih programa u kojima se pojavljuju samo određeni anglizmi.

Pozornost će se posvetiti i anglicizmima u jeziku propagandnih poruka, budući da propagandne poruke zauzimaju znatan dio televizijskog programa, a upravo je jezik propagandnih poruka zasićen anglicizmima.

U jednom dijelu ovoga rada posvetit će se i utjecaju engleskog jezika na hrvatski jezik koji preuzima sintaktička obilježja engleskoga stvarajući na taj način jezične konstrukcije koje su potpuno izvan normi hrvatskoga standardnoga jezika, a vrlo su česte u jeziku televizije.

Posvetit ćemo se i rečenicama koje se gotovo u potpunosti sastoje od anglizama.

Ciljevi i svrha istraživanja i očekivani znanstveni doprinos

Radom se želi pokazati u kojoj su mjeri jezične mogućnosti hrvatskoga jezika u stanju utjecati na anglizme, budući da su hrvatski i engleski jezik tipološki vrlo različiti, ali i u kojoj je mjeri engleski jezik putem anglizama utjecao na neke strukture hrvatskoga jezika, a jezik televizije bit će promatran kao svojevrsni jezik posrednik pri posuđivanju iz engleskoga u hrvatski jezik.

Usporedbom anglizama koji su prikupljeni s televizije, s anglicizmima u jeziku suvremenog čovjeka pokušat će se utvrditi u kojoj mjeri je jezik televizije utjecao na suvremeni hrvatski jezik i koliko je jezik televizije prilagođen zahtjevima tržišta i publike.

Semantičkom analizom anglizama ustanovit će se zakonitosti uporabe određene vrste anglizama u određenim vrstama televizijskih programa, ali i odstupanja od tih zakonitosti. Pokušat će se u što većoj mjeri proniknuti u sociolingvističku pozadinu uporabe anglizama.

Rad će pridonijeti stvaranju svijesti o prečestoj, nepotrebnoj uporabi anglizama te o činjenici da ta uporaba nije sužena na mali broj emisija određenog tipa (o modi, sportu, zabavi), već su anglizmi prisutni u svim vrstama emisija.

Metodološki postupci

Prilagodba anglizama analizirat će se u odnosu na semantičku jezičnu razinu. Sintaktička će razina biti zastupljena u opisu anglizama koji se javljaju u jeziku propagandnih poruka, ali i u opisu sintagmi tipa *film festival*. Jezična će se obilježja uspoređivati u odnosu na engleski i hrvatski jezik. Nakon jezične analize, semantičkom će se analizom uspostaviti pravila stilske uporabe anglizama.

Kvantitativnom analizom utvrdit će se broj anglizama u određenim vrstama televizijskih programa.

Anketnim upitnikom ispitat će se koliko su anglizmi prikupljeni s televizije poznati suvremenom čovjeku te koliko ih i u kojim kontekstima uporabljuje.

Struktura rada

U uvodnom dijelu rada bit će naznačene smjernice istraživanja, postaviti će se osnovne postavke koje se radom žele dokazati, a prikazat će se i osnovni metodološki procesi.

U prvom će se poglavlju osvrnuti na suvremene relevantne spoznaje o temi, kao i na definiranje pojmova o kojima će u radu biti riječi.

Središnji će dio rada sadržavati razradu stilske uporabe, sociolingvističke pozadine i značenja anglizama, kao i prikaz kvantitativnog stanja, koji i jest u vezi sa stilskom uporabom anglizama u određenim vrstama emisija. Poseban dio rada usredotočit će se na određene jezične probleme povezane s posuđivanjem riječi iz engleskog jezika zbog kojega dolazi do promjena u hrvatskome jeziku.

Zaključno poglavlje rada objedinit će cijelo istraživanje, a dobiveni će se rezultati pojedinačnih jezičnih istraživanja staviti u kontekst vremena i suvremenog jezika.

Dodatak: temeljna literatura

- Antunović, G. 1996. *Anglicizmi i prevođenje : bez konzultinga nema happy enda*, *Suvremena lingvistika* 22, 1/2(41/42) ; str. 1-9.
- Babić, S. 2004. *Hrvanja hrvatskoga: hrvatski u koštacu sa srpskim i u klinču s engleskim*, Školska knjiga, Zagreb
- Belaj, B. , Tanacković Faletar, G. 2007. *Jedan mogući teorijski model pristupa analizi jezičnoga posuđivanja*, *Jezikoslovlje* 8.1, str. 5-25.
- Blažević, N. 2003. *Anglizmi u hrvatskim i njemačkim stručnim tekstovima iz područja hotelijerstva i turizma*, *Riječ* 9, str. 9-19.
- Crystal, D. , *A language must change, to keep pace with society*, *Liverpool Daily Post*, Thursday, May 16, 1963.
- Crystal, D. , *Broadcasting the nonstandard message*, www.davidcrystal.com/David_Crystal/articles
- Crystal, D. , *Memorandum to the social sciences research council on the place of linguistics as a social science*, www.davidcrystal.com/David_Crystal/articles
- Crystal, D., *Swimming with the tide in a sea of language change*, *IATEFL*, June- July 1999., str 2-4.
- Crystal, D. *The moving power of spoken language*, *Responaut*, Winter 1983/Spring 1984. Str. 12- 13.
- Crystal, D. , *Watching World English Grow* , *IETEFL Newsletter*, February-March 1997., str 10- 11.
- Crystal, D. *World English: How? Why? When? Where? Which? Whither?*, www.davidcrystal.com/David_Crystal/articles

- Czerwinski, M. 2001. *Pseudoanglicizmi u hrvatskom jeziku*, *Riječ* 7, str. 15-20.
- Czerwinski, M. 2001. *Usporedba adaptacije nekih anglicizama u hrvatskom i poljskom jeziku*, *Flumensia* 12, str. 79-86.
- Dankić, I. 2003. *Utjecaj engleskoga na hrvatski jezik: o nazivima poduzeća u mostarskim općinama s hrvatskom većinom*, *Motrišta* 26, str. 186-1890.
- Drljača, B. 2006. *Anglizmi u ekonomskom nazivlju hrvatskoga jezika i standardnojezična norma*, *Flumensia* 18, str. 65-85.
- Filipović R. 1997. *Adaptacija ortografije anglicizama u hrvatskom i ruskom jeziku: teorija i primjena*, *Suvremena lingvistika* 23, 1/ 2 (43/44) str. 61-71.
- Filipović, R. 1990. *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo, razvoj značenje*, Školska knjiga, Zagreb
- Filipović R. 1997. *Doprinos teoriji proučavanja anglicizama u hrvatskom i ruskom jeziku: odnos primarne i sekundarne adaptacije*, *Croatica* 27,45/46, str. 83-91.
- Filipović, R. 1986. *Teorija jezika u kontaktu*, JAZU- Školska knjiga, Zagreb
- Filipović, R., Menac, A. 2005. *Engleski elemt u hrvatskome i ruskom jeziku*, Školska knjiga, Zagreb
- Fink- Arsovski, 2004. *O jednom tipu sekundarne adaptacije anglicizama u hrvatskom jeziku*, Školska knjiga, Zagreb
- Muhvić-Dimanovski, V. 2005. *Neologozmi, problemi teorije i primjene*, *Zavod za lingvistiku filozofskog fakulteta u Zagrebu*, Zagreb
- Nadilo, M. 2002. *Anglicizmi u hrvatskom jeziku s primjerima iz Blata*, *Blatski ljetopis* 3. str. 255-271.

- Nikolić-Hoyt, A. 2003. *Hrvatski u dodiru s engleskim jezikom*, Riječ 9, str. 48-55.
- Nikolić-Hoyt, A. 2004. *Semantička adaptacija engleskih posuđenica u hrvatskom jeziku*, Filologija knj. 41, str. 169-184.
- Štimac, V. 2003. *Anglizmi u jezičnim savjetnicima posljednjega desetljeća 20. st.*, Jezik 50., str 93-102.
- Taylor, J. 2002. *Cognitive Grammar*, Oxford University Press, New York
- Zajec, J. 1999. *Integracija i adaptacija tuđica u stranom tekstu*, Strani jezici 28, str 85-90.

Povjerenstvo:

Prof. dr. sc. Vesna Muhvić-Dimanovski, predsjednica

Prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić, mentorica

Prof. dr. sc. Mario Brdar, član